

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

POŠTOVANI PREDSJEDNI?E OBAMA

Midhat Ri?anovi?

Ja sam Midhat Ri?anovi?, profesor emeritus engleskog jezika i lingvistike na Univerzitetu u Sarajevu.

Sad vam pišem da vas, kao obi?an gra?anin Bosne i Hercegovine, obavijestim o katastrofalnoj situaciji u kojoj se nalazi moja zemlja.

U minulom ratu su razrušeni svi ve?i industrijski kapaciteti, i do sada ni jedan nije obnovljen. Veliki broj manjih industrijskih i trgova?kih objekata pokupovali su u bescijenje ljudi iz politi?kog vrha ili njihovi “saveznici” iz mafije. Uz vrlo mala ulaganja oni su uspjeli da stvore vrlo unosna preduze?a.

Svi statisti?ki pokazatelji govore o poraznoj ekonomskoj situaciji u zemlji; evo nekih od njih:

1 Prema istraživanjima ameri?ke Centralne obavještajne službe, BiH je na 17. mjestu na spisku od 20 najbjednijih zemalja svijeta; u BiH svake ve?eri svaki šesti stanovnik zaspri gladan.

2 47% radno sposobnog stanovništva BiH je nezaposleno. U 2012. godini 58.200 ljudi ostalo je bez posla.

3 Javni troškovi – uglavnom pla?e politi?ara – gutaju 56% bruto doma?eg proizvoda (BDP); to je svjetski „rekord,“ a sljede?a zemlja sa najve?im javnim troškovima troši u tu svrhu samo 36% bruto doma?eg proizvoda.

4 Svaki peti stanovnik BiH živi od 3 KM (\$2) dnevno. Oko 20.000 preživljava samo zahvaljuju?i jednom objedu dnevno, koji pojede u narodnoj kuhinji.

5 Prosje?na mjesec?na pla?a u BiH iznosi 830 KM (\$570). Prosje?na penzija je 340 KM (\$230), s tim što oko polovine penzionera prima samo nekih 300 KM (\$200).

6 Bruto doma?i proizvod BiH je 25,4 milijarde KM (\$17.079.315.937.776); po glavi stanovnika on iznosi \$4.618, što je manje nego i jedna druga država na tlu bivše Jugoslavije (Makedonija 5.016, Srbija 6.018, Crna Gora 7.317, Hrvatska 114.457, Slovenija 24.533).

7 Ukupan iznos duga/kredita za cijelo stanovništvo je 7,4 milijarde KM (\$5.078.577.257), za kompanije 8,5 milijardi KM (\$5.833.500.903)

8 Spoljnotrgovinski dug BiH je preko 7,3 milijarde dolara.

9 Investicije stranih subjekata u BiH tokom prvih 9 mjeseci 2011. iznosile su 567 miliona KM (\$389.060.195), a u istom periodu 2012. samo 56,7 miliona KM (\$38.912.882), što predstavlja pad od 81%.

10 BiH je po završetku rata zvani?nim putem dobila 5,1 milijardi dolara od zemalja iz cijelog svijeta, a vjeruje se da je nezvani?no u Bosnu stiglo još 70 milijardi dolara na ime pomo?i, koje su u najve?oj mjeri otišle u privatne ruke.

11 U Bosni je krajem 2012. godine bilo zaposleno nekih 680.000 osoba, dok je broj penzionera bio 628.000.

12 Banke iz Austrije i Italije kontrolišu 90% cjelokupnog bankarskog sektora u BiH.^[1]

Ovim podacima treba dodati podatak da je broj samoubistava po stanovniku me?u najvišim u Evropi. Dosad su se ?etiri borca iz rata 92-95. živi spalili (jedan je preminuo) protestuju?i protiv nemogu?ih životnih uslova u kojima žive.

Ogroman novac, koji je donacijama me?unarodne zajednice i pojedinih zemalja stigao u Bosnu, uglavnom je završio u džepovima vlastodržaca. Vlada nema ni jedan ozbiljan program za obnovnu privredu. Poljoprivrednici su skoro godinu dana štrajkovali i smrzavalii se žive?i u šatorima ispred zgrade Vlade, ali ništa nisu postigli. Ni ostali protesti nisu donijeli nikakve rezultate. Vlada se uglavnom bavi podjelom ministarskih fotelja prema “nacionalnom klju?u” kako bi sva tri BH “naroda” bila pravedno zastupljena u upravljanju zemljom. Navodni znaci oko “naroda” treba da vam kažu da u Bosni ne žive tri naroda ve? samo jedan – Bosanci. Bosanski Srbi su “napravljeni” od bosanskih pravoslavaca, a Hrvati od bosanskih katolika; taj proces je kod pravoslavaca po?eo u posljednjoj deceniji 18. vijeka, a kod katolika u ?etvrtoj deceniji 19. vijeka. O tome se možete obavijestiti u radovima ameri?kih istori?ara; posebno bih vam preporu?io omanju knjigu pod naslovom *Bosnia and Herzegovina, A Tradition Betrayed* (Bosna i Hercegovina, Iznevjerena tradicija), Columbia University Press, New York, 1994.

Mir je u Bosni stvoren Dejtonskim sporazumom potpisanim novembra 1995, kojim je BiH podijeljena na dva politi?ka entiteta, Federaciju BiH i Republiku Srpsku, a Federacija još na deset kantona. Svaka od ovih 12 politi?kih jedinica ima svoju vladu. Ako se tome doda vlada politi?ki autonomnog Distrikta Br?ko, kao i vlada BiH na zajedni?kom državnom nivou, dobijamo 14 kvazi države u zemlji od 3,800.000 stanovnika. Administrativno funkcionisanje ovih 14 politi?kih jedinica guta ogromne svote javnog novca, koji se može smatrati ba?enim jer naše brojne vlade nisu dosad uradile ništa na podizanju životnog standarda širokih masa, koji ?ak pada iz godine u godinu. Ako su dva entiteta još potrebna zbog animoziteta koji su stvoreni ratom, nema nikakvog razloga za postojanje kantona, i ogromna ve?ina naroda u BiH smatra da ih treba ukinuti.

Gospodine Predsjedni?e, vi uživate veliki ugled u mom narodu, jer ste tokom svog prvog mandata ostvarili ideje koje su od ogromnog zna?aja za ameri?ki narod i, indirektno, za ostatak svijeta. Ja i mnogi moji sunarodnjaci zovemo današnju bosansku krizu “tihi genocid” jer mnoge njene posljedice zaista li?e na genocid. Poznato je da je teška ekonomski situacija ?esto prete?a ratnih sukoba, naro?ito u regionima kao što je Balkan, sa njegovom “bogatom” istorijom ratovanja.

Postoji niz mjera koje bi, uz vašu potporu, mogle biti realizovane radi poboljšanja politi?ke i ekonomski situacije u Bosni. Ipak, sve one moraju po?eti od radikalnih izmjena dejtonskog Ustava, koji je sastavljen na brzinu samo da bi se okon?ala neprijateljstva i koji je bio manjkav i njegovim kreatorima (to sam otkrio u razgovoru sa Ri?ardom Holbrukom, glavnim tvorcem

Dejtonskog sporazuma, jer sam bio prevodilac na dejtonskim pregovorima i tako imao priliku da se upoznam s njim). Minimalna promjena Ustava bila bi zabrana rada nacionalnih partija. Te partije su bile glavni krivac za izbijanje rata 1992. godine i sada predstavljaju glavnu prepreku razvoju zemlje u posljeratnom periodu, jer se njihove “aktivnosti” uglavnom svode na borbu za vlast. Kao što je poslije Drugog svjetskog rata u Njema?koj zabranjena Hitlerova Nacisti?ka partija, tako trebaju biti zabranjene i nacionalne partije u Bosni, osobito s obzirom na ?injenicu da u Bosni postoji samo jedna nacija. U najmanju ruku, 14 bosanskih država ?ine da je ovom zemljom nemogu?e upravljati, pa time i unapre?ivati je na bilo koji na?in. Neki ozbiljni ekonomski analiti?ari ?ak vjeruju da ni ukidanje kantona i entiteta ne bi dovelo do oporavka Bosne, te da bi jedini lijek bio neka vrsta me?unarodnog protektorata.

Hvala vam što ste izdvojili vrijeme da pro?itate ovo pismo.

S poštovanjem,

Prof. Dr. Midhat Ri?anovi?

Email Adresa: r.midhat@gmail.com

[1] Najve?i dio ovih podataka pribavio mi je Prof. Duljko Hasi?, najbolji stru?njak za politi?ki kriminal u BiH. Ja mu se i ovog puta toplo zahvalujem.

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.